

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning samt till vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 26 mars 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 12/2014 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- undervisningsråd Petri Haltia, direktör Mika Tammilehto och regeringsråd Piritta Väinölä, undervisnings- och kulturministeriet
- direktör Pasi Kankare, Utbildningsstyrelsen
- rektor Olavi Uitto, Bovallius-ammattiopisto
- rektor Tiina Viitanen, Kelloseppäkoulu
- tf. rektor Maija Aaltola, Omnian ammattiopisto
- rektor Jussi Leponiemi, Kemi-Tornionjokilaakson koulutuskuntayhtymä
- direktör Liisa Sadeharju, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
- utvecklingsdirektör Jatta Herranen, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
- planeringschef Päivi Rajala, Tampereen seudun ammattiopisto Tredu
- direktör Mika Helva, Åbo stad
- specialsakkunnig Hanne Paila, Ammattiosaimisen kehittämisyhdistys AMKE ry
- expert Satu Ägren, Finlands näringsliv rf

- vice ordförande, lektor Riitta Mikkola, Förbundet för lärarna i historia och samhällslära FLHS rf
- utbildningsdirektör Susanna Tauriainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK)
- specialsakkunnig Inkeri Toikka, Undervisningssektorns Fackorganisation
- vice ordförande Musa Jallow, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf
- intressebevakningsexpert Antti Seitamaa, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf
- vice ordförande Esa Juvonen, Ledare för Yrkesutbildningen i Finland rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk expert Kirsi Rasinaho, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ordförande Otto Ahoniemi, Finlands Gymnastförbund rf
- direktör Veli-Matti Lamppu, Företagarna i Finland
- läroavtalsdirektör Anna-Mari Leinonen och läroavtalsdirektör Helinä Juhela, Läroavtalsutbildningsarrangörerna i Finland rf
- utbildningspolitisk ombudsman Petri Lempinen, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- forskare Marko Kantomaa.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
- Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf
- Elinkeinoelämän oppilaitokset ry ELO
- Förbundet för Lärare i Idrott och Hälso-
sokunskap rf.
- Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry
- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagstiftningen om yrkesutbildning ändras i anslutning till reformen av examenssystemet inom yrkesutbildningen. Enligt propositionen ska lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ändras. Ändringar som anknyter till de föreslagna ändringarna i dessa lagar ska även göras i lagen om studiestöd, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om elev- och studentvård och lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering.

De föreslagna ändringarna ska skapa ramar för en tydligare examensstruktur och för en reform av examensgrunderna som ska motsvara kraven inom arbetslivet bättre än tidigare. Det centrala syftet är att stärka den kompetensbaserade definitionen av yrkesexamina samt den struktur som består av examensdelar, vilket stöder uppbyggandet av flexibla och individuella studievägar samt främjar identifieringen och erkännandet av tidigare förvärvat kunnande som en del av examen. Detta snabbar också upp examensstrukturen och beslutsfattandet i fråga om den, och gör det möjligt att reagera mera flexibelt på de förändringar som sker i arbetslivet och samhället. Det allmänna syftet med propositionen är också att förtydliga lagstiftningen om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinrik-

tad vuxenutbildning, särskilt i fråga om den reglering och terminologi som gäller examensstrukturer, examensgrunder och kompetensgrunden.

Som dimensioneringsgrund för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen ska kompetenspoäng enligt ECVET-rekommendationen tas i bruk, vilka ska ersätta de studieveckor som används för närvarande. Det centrala inom ECVET-systemet är att det är kompetensbaserat. Kompetenspoängen för yrkesinriktade grundexamina och examensdelar inom den grundläggande yrkesutbildningen ska bestämmas i enlighet med principerna i ECVET-rekommendationen.

De gemensamma examensdelar som hör till yrkesinriktade grundexamina ska profileras bättre genom att de grupperas i mer omfattande, kompetensbaserade examensdelar. De gemensamma examensdelarna ska omfatta kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskap, kunnande som behövs i samhället och arbetslivet samt socialt och kulturellt kunnande. De separata läroämnena ska ingå som delområden eller som mål för kunnande i dessa examensdelar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Det främsta syftet med examenssystemet inom yrkesutbildningen är att förse arbetsmarknaden med kunnig arbetskraft, och därför bör examensstrukturen för yrkesutbildningen kunna svara på förändringar i omvärlden och arbetsli-

vet. Yrkesstrukturen förändras ständigt och förändringarna på arbetsmarknaden sker nu allt snabbare. Nya yrken uppstår och gamla försvinner, och dessutom sker det betydande förändringar även i yrkenas innehåll. Arbetsuppgifter och arbetsmetoder ändras konstant. Det en gång förvärvade kunnandet räcker inte till under hela arbetskarriären. På grund av förändringarna i arbetslivet krävs en sådan examensstruktur där det är möjligt att uppnå goda grundfärdigheter, bygga på yrkeskunnandet, välja en ny yrkesbana och snabbt uppdatera yrkeskunnandet. Propositionen är välkommen, eftersom det är nödvändigt att utveckla yrkesutbildningen utifrån behoven i arbetslivet. Propositionen skapar större tydlighet i lagstiftningen om yrkesinriktad grundutbildning och vuxenutbildning samt i regleringen av examensstrukturerna och i kompetensgrunderna för examina.

Syftet med utvecklandet av examenssystemet är att bättre än tidigare tillgodose kompetenskraven i arbetslivet. De ändringar som föreslagits inom projektet för utveckling av examenssystemet (TUTKE) lägger grunden för en omläggning av examensgrunderna och för en klarare examensstruktur som bättre motsvarar kraven i arbetslivet. Utskottet ser det som en bra utveckling att i all yrkesutbildning på andra stadiet gå över till en kompetensbaserad struktur som bygger på examensdelar. Det är välkommet att examensstrukturen och examina blir mer arbetslivsanpassade och att beslutsprocesserna förkortas. Samtidigt ökar också de studerandes valmöjligheter.

Det är angeläget att utbildningsanordnarna inser att systemet tillåter många olika utbildnings sätt och studievägar. Av högsta vikt är att man inom utbildning som leder till yrkesinriktad grundexamen gör det möjligt att avlägga examen stegvis, en eller flera delar i sänder, om det är ändamålsenligt med tanke på den studerandes studiefärdigheter, livssituation eller jobbsituation. Detta måste också beaktas i bestämmelserna om finansieringen. Det primära målet måste särskilt för de unga vara att avlägga hela examen på en gång. Behovet av anpassade examina och studievägar ökar dock, så det gäller att på

olika sätt stödja möjligheterna att varva utbildning och arbetet och avlägga examen i delar. Det förutsätter bl.a. intensivare samarbete mellan de olika utbildningsformerna.

Utskottet kan konstatera att oberoende av hur utbildningen är arrangerad beskriver kompetensgrunden kunnandet hos den som avlägger examen och det kompetensbaserade greppet gör det också lättare att kombinera läroanstaltsutbildning och läroavtalsutbildning, dvs. den s.k. 2+1- eller 1+2-modellen.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att förändringarnas natur och hastighet kan variera mycket inom olika branscher, och att nya kompetensbehov i allt större utsträckning uppstår i gränsområdena mellan olika kompetensområden och branscher. Flexibla examensstrukturer och examina förbättrar möjligheterna att också i detta avseende snabbt reagera på de föränderliga behoven i arbetslivet.

Inledningsvis kommer kompetenspoängen att tillämpas på grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen. Det faktum att kompetenspoängen samtidigt inte tillämpas på fristående examina får likväl inte hindra en flexibel förening av olika examinationssätt eller för arbetslivsbaserade kompetenskombinationer, t.ex. att en del av en yrkesexamen tillåts ingå i en yrkesinriktad grundexamen.

Anpassningen till förändringarna i arbetslivet kräver även att arbetstagaren har goda färdigheter i livslångt lärande. Därför är goda färdigheter i att kunna fungera i samhället och i livslångt lärande ett centralt mål för sådana yrkesinriktade grundexamina inom grundläggande yrkesutbildning som främst är riktade till ungdomar. Utskottet vill hänvisa till sitt utlåtande om demokratifostran (KuUU 7/2014 rd — SRR 3/2014 rd), där det bland annat konstateras att skillnaderna när det gäller intresset för att rösta och medverka är särskilt markanta bland studerande inom grundläggande yrkesutbildning, vilket allmänt återspeglar de socioekonomiska skillnaderna i samhället. Enligt en utredning som Utbildningsstyrelsen lät utföra 2011 anses den viktigaste medborgerliga kompetensen hos ungdomar vid sidan av studiefärdigheter vara färdighe-

ter i interaktion och samarbete samt i deltagande och samhällsinflytande. Enligt utredningen gäller de största utvecklingsbehoven årskurs 1-6 i den grundläggande undervisningen samt den grundläggande yrkesutbildningen. Demokrati-fostran måste enligt utskottet inneha en viktig roll också i yrkesutbildningen.

Det är viktigt med kompetens i samhälleliga och arbetslivsrelaterade frågor. De nya examensgrunderna kommer därför att lägga större vikt vid färdighetskrav och kompetensmål som anknyter till bl.a. jämställdhet och jämlikhet, kännedom om de oskrivna reglerna i arbetslivet, samhällelig påverkan, politisk och social läskunnighet, informations- och kommunikationsteknik, kommunikativa färdigheter samt entreprenörskap. I de nya grunderna ingår enligt Utbildningsstyrelsen en examensdel på åtta kompetenspoäng inom kunnande som behövs i samhället och arbetslivet. Enligt de nya grunderna läggs tonvikt på respekt för de grundläggande rättigheterna och skyldigheterna, på förmågan att anlita samhällsservice och agera som konsument samt på delaktighet i de samhälleliga besluten. Ett annat viktigt mål är att lära sig planera och sköta sin egen ekonomi. När det gäller arbetslivet understryks vikten av att kunna söka jobb, ha kännedom om de centrala elementen i arbetsavtals-systemet och arbetsavtalen, kunna sätta sig in i arbetsuppgifterna och verksamheten på arbetsplatsen, kunna söra för arbetssäkerheten, i praktiken kunna sköta sina uppgifter och ingå i arbetsgemenskapen samt utveckla sina kompetenser. Ytterligare mål är att kunna beskriva hur den samhälleliga och ekonomiska situationen påverkar jobben och sysselsättningen inom den egna branschen och att redogöra för de samhällsekonomiska grundbegreppen och de viktigaste ekonomiska aktörerna samt bedöma deras betydelse.

Rätt till undervisning och till studiehandledning

Utskottet välkomnar att bestämmelserna om undervisning och studiehandling preciseras. Bestämmelserna gäller också undervisning och studiehandling som ordnas på en arbetsplats. En

studerande har rätt att få sådan undervisning och handledning som gör det möjligt att uppnå kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

Det är särskilt viktigt att unga som avlägger grundexamen får tillräckligt mycket och tillräckligt god närundervisning. Utskottet ser det som angeläget att tillräckligt mycket närundervisning ges inom sektorer där direkt lärarkontakt är en förutsättning för att lära sig och bli yrkesskicklig. Det har en avgörande betydelse inte bara för genomströmningen och studieresultaten utan också för jämställdheten inom utbildningen.

Utskottet understryker att genomförandeformerna för och omfattningen av lärande i arbete är nära kopplade till yrkesutbildningens kvalitet och de studerandes rättsskydd.

I samband med reformen av finansieringssystemet måste det därför utredas bl.a. om den planerade gränsen på tre år för statsandel ger den studerade tillräckliga möjligheter att avlägga examen. Det kan av många välgrundade orsaker ta mer än tre år att fullfölja studierna.

Utskottet välkomnar förslaget om att bestämmelserna om den studerandes personliga studieplan överförs till lagnivå.

I den allmänna motiveringen sägs att de orienterande kurser som ska förbereda för den grundläggande yrkesutbildning och kursen i huslig ekonomi ska sammanslås till en enhetlig kurs som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen. Denna reform torde ge de sökande och deras föräldrar ett bättre grepp om målen för och innehållet i de förberedande kurserna.

Det är viktigt att också specialstuderande får möjlighet till livslångt lärande. Vuxenutbildningen måste därför kunna erbjuda annan utbildning än sådan som förbereder för fristående examen. En specialstuderande har i många fall svårt att avlägga en fristående examen med godkänt resultat, och Arbetskraftsförvaltningens kurser siktar i första hand till att svara på arbetsmarknadens behov.

Utskottet ser det som viktigt att specialstuderande får möjlighet till fortsatt utbildning så

snart som möjligt efter den grundläggande utbildningen. Den som fullgör den grundläggande utbildningen har i 9-10 år inhämtat olika färdigheter och redan ett års avbrott kan leda till att inläringen och kapaciteten försvagas. Om utbildningen på andra stadiet inleds först efter ett längre avbrott kan till exempel hantverksstudier bli mycket problematiska.

Utskottet vill också fästa uppmärksamhet vid att föreberedande kurser är viktigare för bl.a. invandrare och andra specialgrupper. Dessutom behöver också andra än person med funktionsnedsättning stödtjänster i form av exempelvis övergripande rehabilitering.

Inlärn timer i arbetet

Regeringen föreslår att alla yrkesinriktade grundexamina ska inbegripa minst 30 kompetenspoäng inlärn timer i arbetet. Någon maxnivå för inlärn timer i arbete stipuleras inte, utan mängden kan variera per examen och beroende på studerandens individuella val.

Examenssystemet gör det möjligt att utnyttja inlärn timer i miljö utanför utbildningen i stor utsträckning, både inom systemet med fristående examen och genom att tillämpa sådana förfaranden för genomförandet av den grundläggande yrkesutbildningen som utgår från arbetslivet och betonar arbetets roll. I propositionsmotiven konstateras att det för att trygga den yrkesskicklighet som förutsätts är motiverat att bestämma en miniminivå för omfattningen av inlärn timer i arbetet. Utskottet understryker att yrkesutbildningen ska ge färdigheter att i praktiken utföra ett gott arbete. Därför har arbetet alltid haft stor betydelse som inlärn timer i miljö i yrkesutbildningen. Utskottet välkomnar att inlärn timer i arbetet och utnyttjandet av arbete i motiven anses vara avgörande för inhämtandet och påvisandet av kompetensen.

Det pågår eller kommer att startas ett flertal projekt för utveckling av inlärn timer i arbetet och läroavtalsutbildningen för unga. Projekten syftar bl.a. till att ta fram nya sätt att genomföra utbildningen och till att utveckla kvaliteten och styrningen av utbildningsformerna.

Våren 2013 lade undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med arbetslivsorganisationerna fram ett förslag till hur man kan kombinera inlärn timer på arbetsplatsen och läroanstaltsutbildning. I förslaget enades parterna om att utifrån erfarenheterna från de tidigare nämnda utvecklingsprojekten bedöma förutsättningarna för mer inlärn timer på arbetsplatsen som ett element i den yrkesinriktade grundutbildning som ges i skolorna. Samtidigt ska behovet av en maxnivå för inlärn timer i arbetet bedömas.

Utskottet betonar att kvalitetskontrollen i anslutning till inlärn timer i arbetet, den studerandes rättsskydd, rättvis bedömning och arbetssäkerheten förutsätter ett nära samarbete mellan undervisningspersonalen och arbetsplatsen. Utskottet har gjorts uppmärksam på vikten av utbildade arbetsplatshandledare. Det är positivt att det till denna del föreslås preciseringar i 16 § i den gällande lagen och att paragrafen tar upp såväl arbetsplatshandledarna som handledningen. Det är viktigt att arbetsplatserna får handledare som också i praktiken tar hänsyn till den studerande och undervisningssituationen. Utskottet understryker också att utbildningsanordnarens roll som garant för inlärn timer i kvaliteten på arbetsplatserna ökar.

Gymnastiken viktig inom yrkesutbildningen

Det är välkommet att de gemensamma examensdelarna ska innehålla obligatoriska mål för kunskande som främjar upprätthållandet av arbetsförmågan. Upprätthållandet av arbetsförmågan ska tillsammans med idrotten och hälsokunskapen bilda ett obligatoriskt delområde. I propositionen behandlas idrotten förtjänstfullt, varvid fokus läggs på den fysiska och psykiska hälsan och på välbefinnandet. Enligt utredning till utskottet visar en ny undersökning dock att motion har obestridligt positiva effekter också på kognitiv verksamhet och inlärn timer. Obligatorisk gymnastik som kompetensmål tillsammans med upprätthållande av arbetshälsan och hälsokunskap kan förbättra inlärn timer i inom andra fält. För att kunna utnyttja gymnastiken effektivt och ändamålsenligt krävs det dock att den beaktas

bättre, systematiskt och helhetsinriktat i yrkesutbildningen och dess grunder.

Utskottet konstaterar att 47 procent av de yrkesstuderande på sin fritid motionerar så de blir andfådda högst en timme per vecka. För gymnasisterna är siffran 29 procent. Utskottet framhäver att motion som ordnas på läroanstalten når alla, också de studerande som inte har ekonomiska möjligheter att delta i dyra fritidssysselsättningar eller inte vill syssla med motion i alltför tävlingsinriktade former. Gymnastik i läroanstalterna och frivillig motion är av ytterst stor vikt.

Upprätthållandet av arbetsförmågan och den hälsokunskap och idrott som ingår i den är viktiga delar av kunnandet och stöder välbefinnandet och möjligheterna att orka i arbetet. Dessa kompetensmål är också av betydelse för arbetskarriärens längd.

Lagstiftningens mål att upprätthålla och förbättra befolkningens yrkeskompetens och svara på arbetslivets kompetensbehov är nära förbundna med livslångt lärande, den allmänna inlärningsförmågan och de kognitiva förutsättningarna för inläring. Forskningen visar att motion har positiva kopplingar till problemlösning, beslutsfattande, minnesfunktionerna, observationsförmågan, de språkliga och matematiska färdigheterna, planering av handlingar och automatiserade funktioner. Via kognitiva aktiviteter stödjer motionen livslångt lärande och de allmänna förutsättningarna för inläring.

Utskottet känner oro för gymnastikens ringa andel i den nya yrkesinriktade grundexamen. Det är i och för sig ett steg i rätt riktning att gymnastikens andel stärks i den meningen att upprätthållandet av arbetsförmågan tillsammans med idrott och hälsokunskap ska utgöra en obligatorisk del. Det är enligt utskottet dock helt nödvändigt att i högre grad beakta det forskningsresultaten säger om motionens effekter på såväl hälsan som inlärningsförmågan.

ECVET- systemet

Som dimensioneringsgrund för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesut-

bildningen ska kompetenspoäng enligt ECVET-rekommendationen (European Accumulation and Transfer Credit System for Vocational Education and Training) tas i bruk. Poängen ska ersätta de nuvarande studieveckorna. Syftet med systemet är att de studerande och examinanderna ska kunna utnyttja tidigare studier när de flyttar över från ett yrkesutbildningssystem till ett annat inom landet eller mellan två länder.

Utskottet konstaterar att systemet ska anpassas till det nationella utbildningssystemet. Det bygger på nationell lagstiftning och andra nationella beslut och förfaringsätt som syftar till att befästa tillämpningen av rekommenderade principer. Systemet ska möjliggöra för studerande att få sina läranderesultat överförda, erkända och tillvaratagna. Utskottet menar att det förbättrar rörligheten för studerande och arbetstagare, gör läranderesultaten och examina enklare att överföra nationellt och internationellt samt främjar livslångt lärande.

I Finland är förutsättningarna goda för att införa principerna i ECVET-rekommendationerna, eftersom Finland i åratal har tillämpat ett system som bygger på läranderesultat och där alla yrkesexamina har delats upp i examensdelar. Dessutom finns det redan lagstiftning om identifiering och erkännande av tidigare kompetens.

I ECVET-systemet för överföring av studieprestationer inom yrkesutbildningen står examina och examensdelarna i centrum. Den behöriga myndigheten i varje medlemsstat identifierar och erkänner de läranderesultat, dvs. kunnandet, som har bedömts och validerats på så sätt att resultaten kan samlas in för examen eller överföras till ett annat utbildningsprogram eller en annan examen. Grundprincipen är att kompetens kan inhämtas var som helst och kan också bedömas av andra än den egna läroanstaltens lärare, om det genom samarbets- och läroavtal säkerställs att den eftersträfvade kompetensen och kompetensbedömningen motsvarar de nationella bestämmelserna och examensgrunderna i respektive land. ECVET-poängen ger kompletterande information om kompetensen och läranderesultaten. Med ECVET-poäng avses de lärande-

resultat som hör till en examen, dvs. den sammanlagda vikten av kunnandet och varje examensdels relativa vikt av hela examen.

Läroavtalsutbildning

Under 2012 deltog enligt propositionen 55 600 studerande, varav 53 procent var kvinnor, i läroavtalsutbildning som syftar till examen. Antalet nya studerande var 20 900. Av de studerande avlade 13 000 en hel examen, varav 31 procent avlade en yrkesinriktad grundexamen, 39 procent en yrkesexamen och 30 procent en specialyrkesexamen. Läroavtalsutbildningen är alltså ett viktigt inslag i det finländska utbildningssystemet. I enlighet med regeringsprogrammet har läroavtalsutbildningen för unga stärkts genom en kraftigt höjd ersättning till arbetsgivaren och genom en ökning av antalet studieplatser.

Det är oroväckande att det fortfarande är så få av dem som just avslutat den grundläggande utbildningen som deltar i läroavtalsutbildning. Det är dock bra att regeringen genom ungdomsgarantin inlett en rad åtgärder för att höja antalet unga med läroavtal.

Lagstiftningen om läroavtalsutbildning lyftes inte fram i samband med utvecklingen av examensstrukturen, och den behandlas därför inte

heller i propositionen. Undervisnings- och kulturministeriet har dock anvisat särskilda medel för utvecklingen av läroavtalsutbildningen. Det är enligt utskottet viktigt att också bestämmelserna om läroavtalsutbildningen utvecklas utifrån resultaten av de inledda projekten.

Detaljmotivering

Lagförslag 1

Ny 8 a §. Avsikten är inte att förändra läroavtalsutbildningens rättsliga ställning. För att klargöra detta föreslår utskottet att det till lagen fogas en ny 8 a §.

Ingressen. Om det fogas en ny 8 a § till lagen måste detta beaktas i ingressen.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen enligt propositionen men ingressen i lagförslag 1 med ändringar samt en ny 8 a § i lagförslag 1 enligt följande (Utskottets ändringsförslag):

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) lagens rubrik samt 1 och 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 §, rubriken för 3 kap., 12—16 §, 17 § 2 mom., 19, 21, 23 och 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b och 25 c §, 28 § 3 mom. samt 29, 30 och 45 §,

av dem 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 455/2001 och 951/2011, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 479/2003 och 951/2011, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2003, 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 455/2001, 19 § sådan den lyder i lag 1341/2007, 23 § sådan den ly-

KuUB 7/2014 rd — RP 12/2014 rd

der i lagarna 479/2003 och 951/2011, 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b, 25 c och 30 § sådana de lyder i lag 601/2005 och 28 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1269/2013, samt

fogas till lagen nya 4 a, 4 b, 8 a §, 12 a, 12 b, 13 a, 14 a, 16 a, 24 a, 24 b, 25 d—e §, till 27 a §, sådan den lyder i lag 951/2011, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 29 a § samt till 37 a §, sådan den lyder i lag 1290/2013, nya 2 och 3 mom. som följer:

8 a § (Ny)

Former för ordnande av utbildning

*Utbildningen kan ordnas vid läroanstalter
och som läroavtalsutbildning.*

Helsingfors den 17 juni 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Ritva Elomaa /saf
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Jukka Gustafsson /sd
Leena Harkimo /saml
Pauli Kiuru /saml

Kimmo Kivelä /saf
Sanna Lauslahti /saml
Mika Niikko /saf
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /cent
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

RESERVATION

Motivering

Det är ett obestriddigt faktum att motion är bra för hälsan på många sätt. Motion bidrar till ett socialt liv och till psykisk välfärd. Dessutom har motion gynnsamma effekter på den kognitiva aktiviteten, vilket är till nytta bland annat för inlärnigen. I propositionen om reformering av examenssystemet inom yrkesutbildningen (RP 12/2014 rd) har motion, hälsokunskap och upprätthållande av arbetsförmågan sammanslagits till ett block som omfattar 2 studiepoäng.

Det är viktigt att de unga studerande får tillräckliga kunskaper inom detta fält, eftersom det har en avgörande roll för den enskildes välbefinnande. Att utöka undervisningen och kunskapsmängden i fråga om välfärd kan dock inte ersätta praktiska övningar, det att de studerande själva är fysiskt aktiva. Alla skolor måste ordna tillräckligt med motion i konkreta former. Läroanstalterna på andra stadiet kan fortfarande erbjuda de breda årsklasserna fysisk fostran, men efter denna reform blir påverkningsmöjligheterna små, med undantag av armén. Det gäller därför att ta vara på möjligheterna och säkerställa att också yrkesutbildningarna kan erbjuda de unga fysisk fostran.

Läroanstalterna på andra stadiet ska ge lika mycket idrottsundervisning. Motion och idrott har bättre fotfäste i gymnasierna än i yrkesut-

bildningen. Om reformen genomförs kommer yrkesläroanstalterna att ha 16 timmar idrott och 16 timmar hälsokunskap. Motsvarande siffror för gymnasiet är 114 respektive 38 timmar. Vi har i Finland blivit medvetna om hur den socioekonomiska ställningen kan påverka hälsan och motionsvanorna. Därför måste strävan vara att erbjuda hela årsklassen hälsokunskap och idrottsundervisning på lika villkor oberoende av vilka utbildningsval de studerande gjort. Hälsokunskap och idrott är ett konkret och kostnadseffektivt sätt att svara på de utmaningar som hälsovården och arbetslivet ställs inför i fråga om arbetsförmågan.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet och

godkänner ett uttalande (Reservationens (Reservationens förslag till uttalande).

Riksdagen förutsätter att den yrkesinriktade grundexamen ska omfatta lika mycket idrott och hälsokunskap som gymnasieutbildningen.

Helsingfors den 17 juni 2014

Ritva Elomaa /saf
Kimmo Kivelä /saf
Mika Niikko /saf